

Mezinárodní redakční rada:

prof. Dr. Bettina Alavi (Pädagogische Hochschule Heidelberg),
prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc. (Univerzita Karlova v Praze),
doc. PhDr. Blažena Gracová, CSc. (Ostravská univerzita v Ostravě),
prof. PhDr. František Mezihorák, CSc., Dr.h.c. (emeritní profesor
Univerzita Palackého v Olomouci),
PhDr. Denisa Labischová, Ph.D. (Ostravská univerzita v Ostravě),
prof. Dr. phil. Dr. habil. Mihály Sári (Hochschule „Eötvös József“ Baja, HUN),
prof. PhDr. Erik Mistrík, CSc. (Univerzita Komenského v Bratislavě, SVK),
prof. PhDr. Josef Oborný, Ph.D. (Univerzita Komenského v Bratislavě, SVK),
doc. Mgr. Tomáš Jarmara, Ph.D. (Ostravská univerzita v Ostravě),
dr. hab. Aleksandra Trzcielińska-Polus (prof. Uniwersytetu Opolskiego, POL),
prof. PeaDr., Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D. (Ústav pro soudobé dějiny
AV ČR, v.v.i.),
prof. Dr. Rudolf Wichard (Pädagogische Hochschule Schwäbisch Gmünd, GER).

Odpovědný redaktor: Mgr. Pavel Krákora, Ph.D.

Technický redaktor: Václav Kotrman

Pro Univerzitu Palackého v Olomouci vydalo Nakladatelství EPOCH A S. R. O.
Praha 2015

Vychází dvakrát ročně

Reg. č.: MK ČR E 19778
ISSN 1805-3963

Obsah

<i>Denisa Labischová: Dějiny ženské emancipace v rakouských učebnicích dějepisu.</i>	4
<i>Pavel Krákora: Formování a proměny českého politického programu po roce 1861 v kontextu dobového tisku.</i>	21
<i>Jakub Charvát: Volby do Evropského parlamentu v historické perspektivě: od principu delegace k hledání jednotné volební procedury.</i>	32
<i>Gabriela Cingelová: Mediální výchova jako prostředek k mediální gramotnosti školní mládeže?</i>	52
<i>Tomáš Hubálek: Etické kodexy škol: teorie versus realita</i>	63
<i>Vanda Vaníčková: Učitelé Výchovy k občanství a Základů společenských věd o svém předmětu: vybrané otázky vztažené k charakteru a obsahu předmětu.</i>	71
<i>Zdenka Nováková: Legislativní vymezení vzdělávacího procesu na vysokých školách ve vztahu k získání akademické podoby jména</i>	81
<i>Marián Sekerák: Seeking the proper sphere (and scope) of public deliberation.</i>	94
<i>Zoltán Huszár: The Elementary Schools of the Danube Steamship Company in the Pécs Mining District (1868–1938/1944)</i>	119
Recenze:	
<i>Giuseppe Maiello: KRÁKORA, Pavel a kol. Významné události soudobých českých dějin a jejich reflexe v médiích. Praha: EPOCH, 2014. 194 s.</i>	153

RECENZE

KRÁKORA, Pavel a kol.

Významné události soudobých českých dějin a jejich reflexe v médiích.
Praha: EPOCH, 2014. 194 s.

Guiseppe MAIELLO

Studium masových médií se stalo jedním z nejdůležitějších badatelských témat v rámci společenských věd, a proto každou novou publikaci, která přináší nové a předtím neanalyzované poznatky, je třeba pojmout jako velmi významnou. Kolektiv vedený olomouckým historikem Pavlem Krákorou (David Hampl, Tomáš Hubálek, Jakub Charvát, Denisa Charvátová, Petr Just, Pavel Kopeček, Zdenka Nováková a Petr Zima) analyzoval česká mainstreamová média, hlavně tisk, v období let 1939–2013, zejména pak jejich interpretaci politických událostí a jejich pokusy o přímé intervence do politiky samotné.

V první kapitole, s názvem Česká média v období nacistické okupace, se autoři soustředili hlavně na schopnost tisku hrát dvojmyslnou a jinotajnou roli, za účelem posílení „českého národního vědomí“ a snahy obejít cenzuru. Nacistická a kolaborantská propaganda je autory považována za neúčinnou vzhledem k tomu, že u dekodujícího příjemce vyvolává spíše opoziční postoj vůči dominující vládnoucí garnituře.

Další zajímavý postřeh najdeme v části knihy zabývající se *Médii a pražským jarem*, kde se upozorňuje na to, že i československá média „oproštěná od cenzurních zásahů“, vyvolala „nežádoucí pozornost“ u politické a vojenské reprezentace států spojených ve Varšavské smlouvě. Umírňovat kritické postoje v českých médiích byl dokonce,

dle autorů, i jeden „ze strategických cílů“ intervenčních vojsk. V kapitole Československá média mezi léty 1968–1989 je proto důkladně analyzováno, jaká byla všudypřítomná normalizační propaganda, a zároveň jak moc se podařilo ovlivnit názory obyvatelstva na tehdejší domácí a zahraniční politiku.

Ačkoli místy se v knize objevují redundantní věty, např. že v prvních dnech po 17. listopadu 1989 se „v tisku neobjevil jediný článek pravdivě popisující celou událost“ (str. 61), kritičnost kolektivu je zřejmá hlavně v kapitolách s názvy *Mediální interpretace změn české společnosti po listopadu 1989* a *Hlídací pes na vodítku aneb média v éře spin doctors*. Zde je jasně upozorněno na to, že „žurnalistika podporuje stávající rozložení sil a fakticky může reprodukovat konsenzus o uspořádání společnosti“ (str. 63), nebo že „propaganda se stala nezbytnou nutností i pro vnitřní život demokratických režimů, protože stát je zde nucen definovat cosi jako oficiální pravdu“ (str. 149). Tyto úvahy, známé hlavně díky studiím mnohých badatelů, mezi kterými vynikají (což autoři neopomněli) Stuart Hall a Jacques Ellul, jsou kombinované s konkrétními postoji českého tisku vůči kritikům společenských poměrů. Toto schéma, dle autorů, platilo hlavně pro období 90. let minulého století, méně však pro současnost, kde by mělo docházet „spíše k masové bulvarizaci médií“ (str. 73). Domnívám se ale, že pokud by autoři více soustředili pozornost i na veřejnoprávní televizi, všimli by si, že zde nastal pravděpodobně opačný proces, tj. je zde méně bulvarizace a ještě větší ostrakismus vůči novodobým disidentům.

Důraz na empirii knihy můžeme pozorovat zejména v dalších kapitolách věnovaných České zkušenosti z přímých prezidentských voleb, *Vztahu médií k politice* a hlavně v originální právní analýze uvedené v 5. kapitole, která nese název *Mediální legislativa jako regulátor fungování a právního postavení médií*.

Dle mého soudu je tedy kniha Pavla Krákory a jeho kolektivu autorů skutečně užitečným dílem, které bude sloužit nejen odborníkům, ale jež se může stát i doporučenou literaturou pro studenty mediálních studií, historie a také budoucí učitele společenskovedních disciplín. Je však škoda, že autoři nevěnovali větší prostor výzkumu televizního a internetového zpravodajství, a že kniha nepůsobí ve všech částech

jednotným dojmem, hlavně proto, že zde, na straně jedné, najdeme jasné kritické postoje, současně však, ale i příliš „opatrné“ věty.